

ОБЛІК, АУДИТ ТА КОНСАЛТИНГ

УДК 330.1: 658

Інна Миколаївна Репіна

д-р екон. наук,
доцент кафедри економіка підприємств

Наталія Андріївна Дворник

магістрант кафедри економіка підприємств
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

МЕНЕДЖМЕНТ ВАРТОСТІ В ПРОЦЕСІ ЛІКВІДАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті досліджено етапи проходження процедури ліквідації підприємства згідно із діючим законодавством України, проведено систематизацію та узагальнення правової бази, літературних джерел і практичних знань. Здійснено пошук шляхів оптимізації даного процесу, зважаючи на вітчизняний і міжнародний досвід, а також запропоновано його спрощення.

Ключові слова: добровільна ліквідація, примусова ліквідація, реорганізація, ліквідаційний баланс, ліквідаційна комісія, банкрутство, санація, мирова угода.

МЕНЕДЖМЕНТ СТОИМОСТИ В ПРОЦЕССЕ ЛИКВИДАЦИИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация. В статье исследованы этапы прохождения процедуры ликвидации предприятия в соответствии с действующим законодательством Украины, проведена систематизация и обобщение правовой базы, литературных источников и практических знаний. Осуществлен поиск путей оптимизации данного процесса, учитывая отечественный и международный опыт, а также предложено его упрощения.

Ключевые слова: добровольная ликвидация, принудительная ликвидация, реорганизация, ликвидационный баланс, ликвидационная комиссия, банкротство, санация, мировое соглашение.

VALUE- BASED MANAGEMENT IN THE PROCESS OF ELIMINATION OF ENTERPRISE

Abstract. This article explores the stages of the procedure of liquidation of the company in accordance with the current legislation of Ukraine, held systematization and generalization of the legal framework, literature and practical knowledge. Searched ways to optimize this process, given the domestic and international experience, as well as the proposed simplification.

Key words: voluntary liquidation, compulsory liquidation, reorganization, liquidation balance sheet, the liquidation committee, bankruptcy, reorganization, settlement agreement.

Вступ. Економічні перетворення, що здійснюються нині в Україні, загострення ринкової конкуренції і глобалізація економіки зумовлюють проблеми існування підприємств та їх ефективного функціонування. З часом, багато організацій втрачають конкурентоспроможність, стикаються з фінансовими проблемами, або ще гірше, стають банкрутами і змушені припинити свою діяльність.

Питанням ліквідації підприємств присвячені праці багатьох науковців і практиків, серед яких Т. Д. Айткулов, М. І. Брагінський, О. М. Вінник, В. К. Джуль, А. І. Дмитренко, А. В. Коровайко, В. В. Макутов, О. В. Манойленко, С. В. Мартишкін, О. А. Наумов, М. В. Телюкіна, В. С. Щербина та багато інших. З огляду на ключові принципи концепції управління вартістю суб'єкта господарювання питання ліквідації підприємств висвітлені у працях О. Г. Мендрула, який розглядав ліквідацію як свідчення невдалого управління підприємствами та їх вартістю [1]. Така позиція викликає науковий інтерес і потребує детального дослідження.

Постановка завдання. Соціально-економічні та політичні чинники суттєво впливають на процеси реформування законодавчо-нормативної бази України. Нині принципи та підходи до ведення підприємницької діяльності змінюються, що передбачає перегляду процедури припинення діяльності суб'єкта господарювання, яка має серйозні недоліки і потребує детального вивчення.

З огляду на це, мета дослідження полягає у висвітленні технології ліквідації підприємства згідно діючого законодавства України, пошуку шляхів її оптимізації з огляду на міжнародний досвід та активізацію вітчизняних економічних реформ.

Результати. У даний час в Україні зустрічаються чимало підприємств, що існують лише на папері, оскільки фактично фінансово-господарська діяльність не ведеться. Проте власники підприємства не ліквідовують його, бо даний процес є складним і довготривалим, а також супроводжується численними проблемами, обумовленими матеріальними витратами, витратами часу, а також складністю і відсутністю в законодавстві чіткого порядку проведення цієї процедури. Не зважаючи на те, що цього року Україна в рейтингу легкості ведення бізнесу *Doing business 2015* зробила прорив, увійшовши в топ-100 і посівши 96 місце, насправді не набагато пройшла вперед на внутрішньому законодавчому рівні. Адже, при ліквідації підприємства в разі визнання його банкрутом, процедура вирішення проблем неплатоспроможності порівняно з європейськими країнами залишилася на досить низькому рівні. Вона вимагає значних витрат часу та коштів, унаслідок чого підприємства знецінюються, а це негативним чином відображається не тільки на фінансовому стані підприємців, а й на економіці країни загалом. Так, наприклад, тривалість процедури банкрутства в Україні в середньому складає 2,9 року, що на півроку довше, ніж у країнах Європи та Центральної Азії (2,3 року). Вартість процедури банкрутства в Україні складає 42 % (від величини середнього доходу на душу населення), а для країн Європи та Центральної Азії цей показник складає 13 %. Тобто, витрати, які супроводжують процедуру банкрутства в Україні набагато вищі, ніж середній рівень по регіону.

За даними незалежної асоціації банків України негативна ситуація прослідковується також із коефіцієнтом стягнення, який відображає рівень задоволення вимог кредиторів. В Україні він дорівнює лише 8,2 (центів на долар), тоді як у країнах Європи та Центральної Азії цей показник майже в 5 разів вищий і складає 37,1, а для країн з високим рівнем доходу на душу населення взагалі рівний 70,6 (у 8 разів вищий). Це дає підстави констатувати, що найпроблемнішим напрямком для вітчизняного підприємництва є рівень задоволення кредиторських вимог, у тому числі й у процедурах банкрутства. Отже дана система має низку недоліків і потребує адміністративного реінжинірингу, а також детального дослідження.

Процес ліквідації підприємств зазвичай передбачає певну послідовність дій, а спеціальні правила й різні виключення в цій процедурі виписано в низці нормативно-законодавчих актів. У ході дослідження враховані правові норми, що діють з 1 січня 2004 року Цивільного Кодексу України від 16.01.2003 р. № 435-IV (далі — ЦКУ [2]) і Господарського Кодексу України від 16.01.2003г. № 436-IV (далі — ГКУ [3]), а також положення Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців» від 15-05.2003 р. №755-IV [4], що вступив в силу з 1 липня 2004 року.

Етапи проведення ліквідації підприємства розглянуті послідовно, враховуючи основні моменти, що допоможуть розкрити суть проведення процедури ліквідації підприємства з найменшими моральними і матеріальними витратами для ліквідаторів.

Оскільки, процес ліквідації підприємства повинен бути чітким і послідовним, то його можна представити у вигляді певного алгоритму. Даний алгоритм зображено на рис. 1.

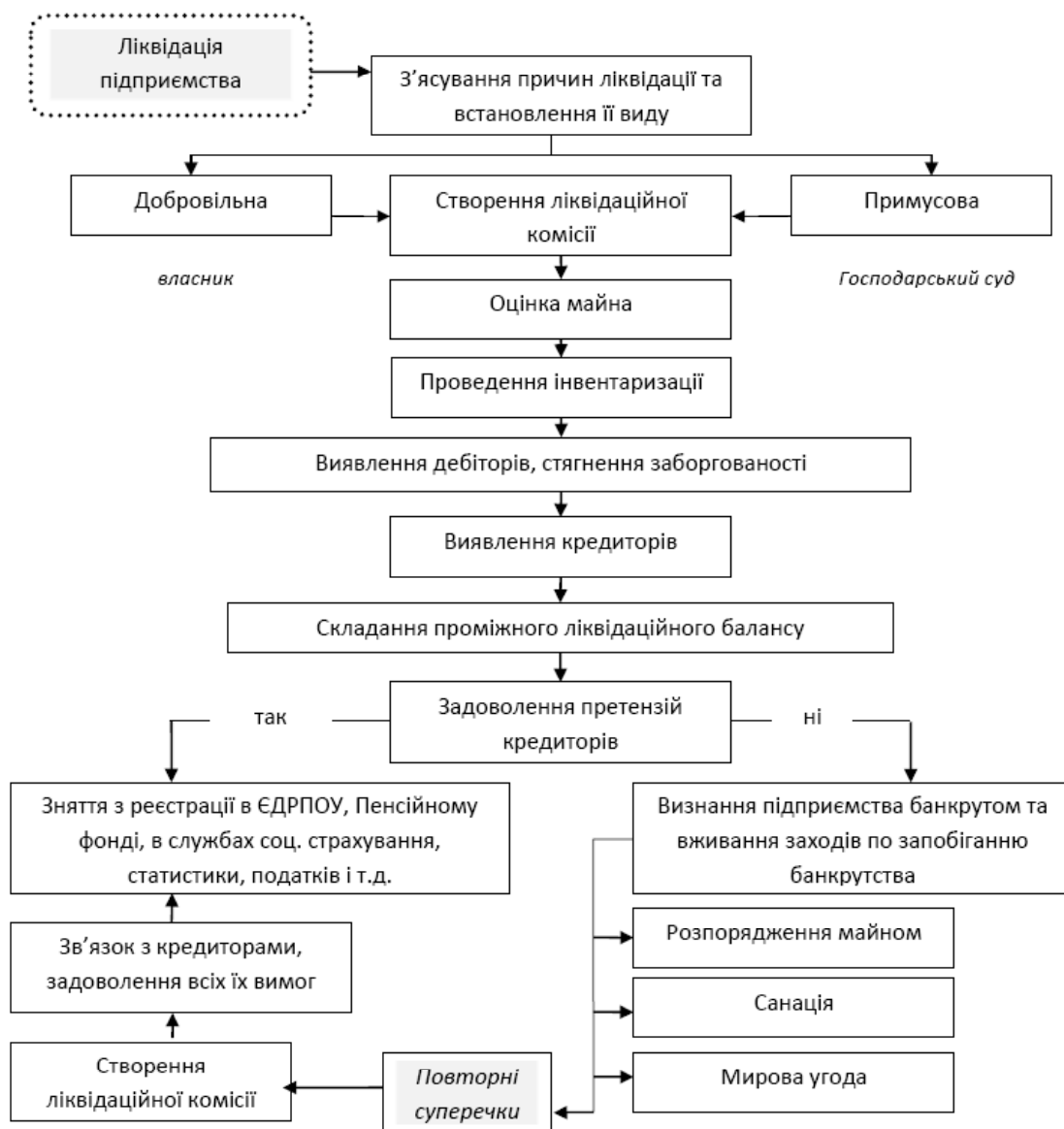

Рис.1. Алгоритм процедури ліквідації підприємства

Згідно ч. 2 ст. 104 ЦКУ [2] юридична особа є такою, що припинила свою діяльність (тобто ліквідованою або реорганізованою) з дня внесення в єдиний державний реєстр запису про це. У даний час таким реєстром є Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України (ЄДРПОУ), порядок створення і ведення якого затверджений постановою КМУ № 118 [5].

Згідно ст. 59 ГКУ [3] і ст. 104 ЦКУ [2] юридична особа припиняє своє існування шляхом ліквідації або реорганізації. Ліквідація, як і реорганізація, це один із способів припинення юридичної особи. Важливою відмінністю ліквідації від реорганізації є те, що юридична особа реорганізується в результаті передання всього свого майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам — правонаступникам. При ліквідації юридичної особи відбувається припинення усіх її прав і обов'язків без правонаступництва, тобто без переходу прав і обов'язків до інших суб'єктів господарювання.

Слід зазначити, що в чинному законодавстві України застосовуються різні термінологічні поняття, що розкривають зміст «припинення юридичної особи» та «припинення діяльності юридичної особи». Проте між цими двома поняттями є істотна відмінність, а тому юридична термінологія повинна бути чіткою та однозначною.

Припинення діяльності підприємства ще не означає, що підприємство припиняється у цілому, тоді як припинення підприємства завжди і в усіх випадках тягне за собою припинення його діяльності. Тобто поняття «припинення суб'єкта підприємницької діяльності» є ширшим за змістом, ніж «припинення діяльності суб'єкта підприємницької діяльності».

Недостатнє інформування юридичних осіб з цього приводу може призвести до того, що вони помилково можуть зробити не те, що їм треба.

З огляду на це, така інформація повинна розповсюджуватися більш широко, або повідомлятися ліквідаторам відповідними органами на початку здійснення процесу ліквідації.

Як відомо, ліквідація підприємства буває добровільною та примусовою (за рішенням суду). У будь-якому з цих випадків ліквідація — це результат невдалого управління підприємством та його вартістю.

Спочатку детально розглянемо добровільну ліквідацію. Добровільна ліквідація підприємства здійснюється за рішенням його власника (засновників) або органів, уповноважених на це засновницькими документами (органи управління громадськими організаціями, відповідальні державні органи управління і т. д.).

Рішення про ліквідацію підприємства оформляється документально шляхом віддзеркалення такого рішення в: наказі (рішенні) — при ліквідації приватного підприємства; протоколі зборів учасників — при ліквідації господарських товариств.

Ліквідація підприємств різних організаційно-правових форм здійснюється по-різному. Особливості ухвалення і оформлення рішення про ліквідацію підприємств різних організаційно-правових форм наведені в табл. 1

Таблиця 1

**ОСОБЛИВОСТІ УХВАЛЕННЯ І ОФОРМЛЕННЯ РІШЕННЯ
ПРО ЛІКВІДАЦІЮ ПІДПРИЄМСТВ РІЗНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ**

Організаційно-правова форма	Рішення про ліквідацію	
	приймається	оформлюється
Приватне підприємство	Власником	Розпорядженням або наказом по підприємству
Товариство з обмеженою відповідальністю	Зборами учасників	Протоколом зборів учасників
Повне і командитне товариство	Зборами учасників з повною відповідальністю	Протоколом загальних зборів учасників
Акціонерне товариство	Загальними зборами акціонерів	Протоколом загальних зборів акціонерів

Наступним важливим моментом є питання щодо того, хто ж саме здійснює ліквідацію? Відповідно до ч. 1 ст. 60 ГКУ [3] процедура ліквідації здійснюється ліквідаційною комісією, що створюється власником підприємства або уповноваженим органом, причому по їх рішеннях в ролі ліквідаційної комісії може виступати орган управління даного підприємства.

Буквально це означає, що до складу комісії увійдуть особи, що здійснюють управління підприємством, а функції по ліквідації підприємства будуть ними виконуватися в рамках трудових функцій. На невеликих підприємствах ліквідація може здійснюватися однією фізичною особою — ліквідатором, яким може бути і директор. Крім того, відповідно до ч. 2 ст. 105 ЦКУ [2] таке призначення ліквідаційної комісії повинне узгоджуватися з органом, що здійснює державну реєстрацію. Рішення про створення ліквідаційної комісії (або іншого органу, на який покладатиметься здійснення ліквідації підприємства), її склад і повноваження оформляються документально у вигляді: наказу або положення про ліквідаційну комісію, протоколу зборів акціонерів (засновників) підприємства.

Нормативними документами склад ліквідаційної комісії у разі добровільної ліквідації підприємства не регламентований. Проте, як правило, в неї входять керівник підприємства, головний бухгалтер і інші (звичайно, головні) фахівці. Число членів ліквідаційної комісії повинне бути непарним і складати не менше трьох осіб, що зручно при підрахунку голосів з метою ухвалення яких-небудь рішень. До складу ліквідаційної комісії можуть бути включені і особи із сторонніх організацій (наприклад, фахівці з аудиторської, консалтингової фірми). При ліквідації підприємства, в статутному фонді якого є державна частка, до складу комісії включається представник власника держмайна відповідного державного органу.

Слід мати на увазі, що ліквідаційна комісія не має статусу юридичної особи, а підприємство, що ліквідується в період її роботи не втрачає статус юридичної особи. До обов'язків ліквідаційної комісії входить:

➤ публікація оголошення про ліквідацію в спеціальному офіційному друкарському виданні органу державної влади або органу місцевого самоврядування по місцезнаходженню суб'єкта господарювання;

- проведення інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів і розрахунків підприємства;
- оцінка майна підприємства, оскільки саме з майна підприємства, що ліквідується задовольнятимуться претензії кредиторів;
- виявлення дебіторів підприємства і проведення роботи по стягненню їх заборгованості;
- виявлення кредиторів підприємства, в т.ч. персональне письмове повідомлення явних (відомих) кредиторів;
- складання проміжного ліквідаційного балансу і передача його на твердження учасникам юридичної особи або органу, що ухвалив рішення про ліквідацію;
- задоволення претензій кредиторів. У разі недостатності у підприємства, що ліквідується засобів для задоволення вимог кредиторів ліквідаційна комісія здійснює продаж майна такого суб'єкта;
- передача майна, що залишилося у підприємства після задоволення вимог кредиторів, учасникам (якщо інше не встановлене засновницькими документами підприємства або законом);

Під час проведення ліквідації підприємства (ліквідаційних заходів) ведення бухгалтерського і податкового обліку на даному підприємстві здійснюється в загальному порядку. Так, згідно ст. 8 Закону про бухгалтерський облік [5], бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно з дня реєстрації підприємства до його ліквідації. Ліквідованим же підприємство, вважається з моменту виключення його з ЄДРПОУ, і лише з цієї миті воно втрачає статус юридичної особи. А тому ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, що ліквідується є обов'язковим.

Після виключення підприємства з ЄДРПОУ, державний реєстратор не пізніше, ніж за наступний робочий день з моменту реєстрації припинення юридичної особи в результаті його ліквідації, зобов'язаний направити відповідним органам статистики, державної податкової служби, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування повідомлення про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи з вказівкою номера і дати внесення відповідного запису в Єдиний реєстр, а також відомості з реєстраційної картки на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи. Ці відомості є підставою для зняття юридичної особи з обліку вищезазначених органів. Відміна державної реєстрації позбавляє підприємство статусу юридичної особи і є підставою для виключення його з ЄДРПОУ.

Питання регламентації процесу роботи ліквідаційної комісії повністю лежить на власнику підприємства, оскільки на сьогодні не існує нормативного документа, що відображає порядок роботи ліквідаційної комісії.

Одним з варіантів рішення питання регламентації роботи ліквідаційної комісії може служити розробка власником Положення про ліквідаційну комісію (далі — Положення). У вказаному документі детально описуватиметься порядок роботи ліквідаційної комісії. Основними моментами, які повинні знайти віддзеркалення в такому Положенні, на нашу думку, мають бути:

- поіменний склад ліквідаційної комісії;
- функції ліквідатора або голови і кожного з членів комісії;
- періодичність засідань комісії;
- порядок ухвалення рішень (особисто чи головою колегіальної комісії);
- порядок і форма документів, якими оформлятимуться результати роботи комісії;
- періодичність, терміни і порядок представлення звітів про хід ліквідації власнику(ам);
- відповідальність ліквідатора або голови і членів комісії за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків.

Тепер перейдемо до розгляду процесу примусової ліквідації. Примусова ліквідація підприємства здійснюється за рішенням господарського суду. Відміна державної реєстрації здійснюється на підставі рішення суду (господарського суду) у випадку:

- визнання недійсними або такими, які суперечать законодавству, засновницьких документів;
- здійснення діяльності, що суперечить засновницьким документам і законодавству України;
- невчасного повідомлення суб'єктом підприємницької діяльності про зміну його назви, організаційної форми, форми власності і місцезнаходження;
- визнання суб'єкта підприємницької діяльності банкрутом (у випадках, передбачених законодавством);
- неподання протягом року органам державної податкової служби податкових декларацій, документів фінансової звітності згідно законодавству;
- визнання судом недійсної державну реєстрацію юридичної особи у зв'язку з допущеними при його створенні порушеннями, які неможливо усунути.

Відповідно до ч. 2 ст. 60 ГКУ [3] орган, що ухвалив рішення про ліквідацію підприємства, встановлює порядок і терміни проведення ліквідації, а також термін для заяви претензій кредиторам. Отже, у разі ухвалення господарським судом рішення про відміну державної реєстрації підприємства як суб'єкта підприємницької діяльності, саме господарський суд повинен виконати дії, пов'язані з визначенням порядку і терміну проведення ліквідації підприємства.

Проте чинне законодавство, регулює діяльність господарського суду і порядок дозволу господарських суперечок (Закон України «Про судоустрої України» від 07.02.2002 р. №3018-111 [6] і Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.91 р. № 1798-ГН [3]), не містить правового механізму ліквідації підприємства господарським судом.

Призначення ліквідаційної комісії і дії, пов'язані з її роботою, проводяться господарським судом виключно в рамках процедури банкрутства на підставі Закону про банкрутство [7].

У випадках, коли господарськими судами розглядаються справи про відміну державної реєстрації підприємств, визнанні недійсними їх засновницьких документів або рішень про їх створення, а також про ліквідацію підприємств, і ухвалюються відповідні судові рішення, здійснення заходів, пов'язаних з ліквідацією підприємства, покладається на власника (власників) даного підприємства або на уповноважений їм (ними) орган, якому (яким) прямує копія рішення господарського суду з вимогою здійснити такі заходи.

Проте, у разі, коли власники підприємств, щодо яких господарським судом ухвалене рішення про відміну державної реєстрації, не виконують ухвалу суду, не здійснюють процедуру ліквідації і не подають в органи державної реєстрації необхідні документи, відсутні підстави для виключення таких підприємств з ЄДРПОУ (для господарських товариств — для внесення запису в ЄДРПОУ про його ліквідацію).

Отже, не дивлячись на абсолютно різні підстави для самоліквідації і вимушеної ліквідації (за винятком випадків ліквідації підприємства, визнаного банкрутом) процедура ліквідації в обох випадках аналогічна, а саме: виконання всіх заходів, пов'язаних з ліквідацією підприємства, покладається на власника даного підприємства або уповноважений ним орган. Різниця лише в тому, що при «вимушеній» ліквідації обов'язок виконати вказані заходи покладається господарським судом на власника підприємства або уповноважений орган (шляхом викладу відповідних вимог в рішенні).

Слід мати на увазі, що якщо за заявою про визнання недійсними засновницьких документів вони визнані недійсними в «певній частині» і це не спричиняє за собою недійсності засновницьких документів в цілому, то господарський суд не має правових підстав зобов'язати власника (орган, уповноважений створювати підприємство) здійснювати його ліквідацію.

Не меншої уваги потрібно приділити і підприємствам, які визнані банкрутами, адже процедура їх ліквідації має свої особливості. Згідно з ч. 3 ст. 104 ЦКУ [2] при визнанні підприємства банкрутом його ліквідація провадиться згідно з ліквідаційною процедурою, передбаченою Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [7] за якою припинення діяльності суб'єкта підприємницької діяльності здійснюється для задоволення визнаних судом вимог кредиторів шляхом продажу його майна. В свою чергу боржник — суб'єкт підприємницької діяльності, неспроможний виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), протягом трьох місяців після настання встановленого строку їх сплати. А грошове зобов'язання — зобов'язання боржника заплатити кредитору певну грошову суму відповідно до цивільно-правового договору та на інших підставах, передбачених цивільним законодавством України. Склад і розмір грошових зобов'язань, в тому числі розмір заборгованості за передані товари, виконані роботи і надані послуги, сума кредитів з урахуванням процентів, які зобов'язаний сплатити боржник, визначаються на день подачі в господарський суд заяви про порушення провадження у справі про банкрутство.

Важливою особливістю процедури банкрутства, передбаченою Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [7], є створення умов для збереження підприємства, його майна, робочих місць. Так, згідно зі ст. 3 зазначеного закону, засновники (учасники) боржника — юридичної особи, власник майна, центральні органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень зобов'язані вживати своєчасних заходів для запобігання банкрутству підприємства-боржника та втрати його вартості. Задля відновлення платоспроможності боржника після порушення провадження у справі про банкрутство застосовуються такі процедури: розпорядження майном боржника; санація; мирова угода:

1. розпорядження майном боржника — система заходів щодо нагляду та контролю за управлінням і розпорядженням майном боржника з метою забезпечення збереження та ефек-

тивного використання майнових активів боржника та проведення аналізу його фінансового становища;

2. санація — система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом і його ліквідації, спрямована на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, відновлення його вартості, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації підприємства, боргів і капіталу та (або) зміну організаційно-правової та виробничої структури боржника. Але, хоч санація і є альтернативою ліквідації, зважаючи на тяжкий фінансовий стан підприємства, відновити його вартість не вдається. Та не зважаючи на це, вона все ж таки дає прерогативи до закладення підвалин відновлення, використовуючи заходи вартісного менеджменту;

3. мирова угода — домовленість між боржником і кредитором (групою кредиторів) про відстрочку та (або) розстрочку платежів або припинення зобов'язання за угодою сторін (прощення боргів).

В іншому випадку боржник визнається банкрутом і починається процедура ліквідації. Господарський суд приймає постанову про визнання боржника банкрутом і відкриває ліквідаційну процедуру. Строк ліквідаційної процедури не може перевищувати дванадцяти місяців. Господарський суд може продовжити цей строк на шість місяців.

Опублікування відомостей про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури здійснюється ліквідатором у офіційних друкованих органах за рахунок банкрута у п'ятиденний строк з дня прийняття постанови про визнання боржника банкрутом із зазначенням:

- найменування та інші реквізити боржника, визнаного банкрутом;
- найменування господарського суду, в провадженні якого знаходиться справа про банкрутство;
- дату прийняття господарським судом постанови про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури;
- відомості про ліквідатора (ліквідаційну комісію).

З дня призначення ліквідатора до нього переходять права керівника (органів управління) юридичної особи — банкрута.

До складу ліквідаційної комісії включаються представники кредиторів, фінансових органів, а в разі необхідності — також представники державного органу в справах нагляду за страховою діяльністю, Антимонопольного комітету України, державного органу з питань банкрутства, якщо банкрутом визнано державне підприємство, та представник органів місцевого самоврядування.

Далі процедура примусової ліквідації підприємства подібна до добровільної. Відмінністю є те, що дії ліквідатора при виконанні даної процедури контролює господарський суд, а також даний вид ліквідації має певні нюанси, через те, що підприємство, яке ліквідується є боржником та повинне враховувати свою залежність від кредиторів.

Висновки. Проаналізувавши різні аспекти процедури добровільної і примусової ліквідації в Україні, можна дійти деяких висновків. Так, на практиці, згадана процедура є досить складним механізмом і потребує спрощення. Вважаємо, що для спрощення процедури ліквідації підприємств, законодавцю необхідно «реформувати» систему з самого початку, тобто ще з моменту реєстрації підприємства.

На даний момент Єдиний Державний Реєстр Підприємств та організацій України — це комп'ютерна програма, яка була створена в липні 2004 року, що дає збої як унаслідок своєї недосконалості, так і через відсутність досвіду роботи у реєстраторів. Великий мінус даної «системи» — відсутність реєстрації за принципом «єдиного вікна». Підприємець як ходив по різних інстанціях, так і ходитиме. Адже автоматизований обмін інформацією між державним реєстратором і податковими, статистичними органами не налагоджений. Немає його ні з Пенсійним, ні з соціальними фондами. І якщо до податкової підприємець ще доходить, то до фондів не поспішає. А це означає, що на облік стають не всі та відраховувати внески не збираються. Хто і як потім виловлюватиме цих нових неплатників, поки невідомо. Як невідомо і те, коли вивчать Закон «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців» банкіри, митники і податківці, які вимагають від компаній термінової заміни діючих реєстраційних свідоцтв на нові. Адже в законі чорним по білому написано, що ці документи підлягають обміну впродовж півтора року.

Якщо буде чітко налагоджена система реєстрації за принципом «єдиного вікна», то відповідно проходження довгострокової процедури ліквідації підприємства стане, якщо не набагато швидшим, то чіткішим і зрозумілішим для рядового підприємця. Ідеальним методом реєстрації (ліквідації) підприємства є електронний реєстратор, за допомоги якого зареєструвати

підприємство можна за допомогою комп'ютера, не виходячи з будинку (як це вже робиться в розвинутих країнах). Але в Україні існують суттєві перепони, щодо поширення практики електронного підпису.

Список використаних джерел:

1. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємства : навч. посіб. / О. Г. Мендрул. — К. : КНЕУ, 2011. — 538 с.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб — підприємців» від 15-05.2003 р. №755-IV. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
5. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV, із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Закон України «Про судоустрій в Україні» від 07.02.2002 р. № 3018-III. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3018-14>
7. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.92 р. № 2343-XII у редакції Закону України від 30.06.99 № 784-XIV, із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

12.03.2015 р.